Vi□t b□i Biên t□p viên
Ch□ nh□t, 10 Tháng 8 2014 18:57 - L□n c□p nh□t cu□i Ch□ nh□t, 10 Tháng 8 2014 19:10

Ths Tr□□ng Th□ Ki□u Loan - Khoa Vi sinh

Tr□□c s□ bùng phát đ□i d□ch Ebola, đã th□y t□ l□ t□ vong cao t□i 90%. D□ch hi□n t□i ch□ y□u là □ Guinea, Sierra Leone và Liberia, đã có 729 tr□□ng h□p t□ vong trong s□ h□n 1353 m□c b□nh, t□ l□ t□ vong 53% cho đ□n nay.

Virus Ebola là m□t thành viên c□a gia đình Filoviridae. Đ□u tiên cô l□p vào năm 1976, 5 phân nhóm virus Ebola hi□n đang đ□□c công nh□n, trong đó 4 là gây b□nh cho con ng□□i. Các ch□ng lây nhi□m ch□ phát hi□n □ đ□ng v□t linh tr□□ng.. Vi rút này cũng đã đ□□c tìm th□y trong d□i ăn qu□, nhím, đ□ng v□t linh tr□□ng, và linh d□□ng hoang dã.

Virus Ebola có th□i k□ □ b□nh t□ 2-21 ngày, v□i ph□n l□n các b□nh nhân có tri□u ch□ng sau khi m□c b□nh 8-9 ngày. M□t khi b□ nhi□m, b□nh nhân có th□ bi□u hi□n các tri□u ch□ng nghiêm tr□ng trong vòng 1-2 ngày.

Hình □nh vi rút Ebola

Các tri□u ch□ng c□a Ebola bao g□m:

- S□t cao đ□t ng□t, th□□ng □ m□c 103º-105º F (39,4 đ□ C – 40,5 đ□ C);
- Suy nh□□c tr□m tr□ng, đau h□ng và đau đ□u;
- Nôn m□a nhi□u và tiêu ch□y (x□y ra 1-2 ngày sau khi các tri□u ch□ng nói trên).

Các tri□u ch□ng nghiêm tr□ng h□n, ch□ng h□n nh□ s□ phát tri□n c□a r□i lo□n đông máu gi□m ti□u c□u, có th□ phát tri□n ngay sau khi 24-48 gi□, d□n đ□n ch□y máu t□ mũi ho□c khoang mi□ng, cùng v□i m□n n□□c ngoài da xu□t huy□t. S□ phát tri□n c□a suy th□n, d□n đ□n suy đa ph□ t□ng cùng v□i đông máu r□i rác n□i m□ch, sau đó có th□ nhanh chóng x□y ra sau 3-5 ngày qua, cùng v□i s□ m□t kh□i l□□ng đáng k□.
B□nh nhân m□c th□ t□i c□p th□□ng ch□t trong vòng 8-9 ngày. Nh□ng ng□□i s□ng sót v□□t quá 2 tu□n có tiên l□□ng t□t h□n đ□ t□n t□i.

Nh□ng khó khăn trong ch□n đoán Ebola

M□t trong nh□ng khó khăn g□p ph□i trong vi□c xác đ□nh virus Ebola là trong nh□ng ngày đ□u c□a b□nh, các tri□u ch□ng có th□ t□□ng t□ nh□ các lo□i b□nh truy□n nhi□m nh□ s□t rét, s□t Lassa, th□□ng hàn, d□ch t□, và th□m chí c□ viêm màng não. Ch□ sau 3-5 ngày (ho□c th□m chí sau đó trong quá trình c□a b□nh) có các m□n n□□c xu□t huy□t - cùng v□i xu□t huy□t n□i t□ng, các d□u hi□u c□a b□nh - tr□ nên rõ ràng.

Virus Ebola không lây lan b□ng đ□□ng không khí ho□c lây lan qua các gi□t nh□, g□n nh□ không lây nhi□m nh□ b□nh s□i ho□c cúm. B□nh nhân b□ b□nh s□i ho□c cúm có th□ lây lan virus tr□□c khi có tri□u ch□ng, nh□ trái ng□□c v□i nh□ng ng□□i có Ebola, ng□□i không lây b□nh cho đ□n khi các tri□u ch□ng đã phát tri□n. H□n n□a, ti□p xúc tr□c ti□p v□i ch□t ti□t nhi□m b□nh, ch□ng h□n nh□ n□□c b□t, là đi□u c□n thi□t đ□ truy□n virus Ebola. B□n không th□ nhi□m virus Ebola n□u

ng□□i khác ho ho□c h□t h□i g□n v□i b□n, và nó không lây lan qua ti□p xúc thông th□□ng. Thay vào đó, nó đ□□c lây lan b□i ti□p xúc tr□c ti□p v□i ch□t ti□t ng□□i b□nh nh□ nôn m□a, tiêu ch□y, và máu là ch□ y□u. Nó cũng có th□ lây lan qua ti□p xúc tr□c ti□p v□i n□□c b□t, m□ hôi, và n□□c m□t. Các đ□□ng lây truy□n bao g□m ti□p xúc các ch□t ti□t n□u sau khi ti□p xúc ng□□i b□nh và ch□m vào m□t, mũi c□a mình, hay mi□ng.

Đi□u quan tr□ng là ph□i nh□ r□ng ch□ nh□ng b□nh nhân có tri□u ch□ng d□ lây lan và sau đó có th□ truy□n virus cho ng□□i khác thông qua các ch□t ti□t c□a chúng. Nh□ng ng□□i đã m□c b□nh ch□ y□u là nhân viên y t□ chăm sóc b□nh nhân, cũng nh□ các thành viên gia đình nh□ng ng□□i đã ti□p xúc g□n v□i các b□nh nhân b□ nhi□m b□nh. M□t ph□□ng pháp khác c□a nhi□m trùng liên quan đ□n các thành viên trong gia đình x□ lý xác ch□t t□i th□i đi□m chôn c□t, cùng v□i nh□ng ng□□i ăn con d□i ăn qu□, linh d□□ng, ho□c các đ□ng v□t khác có kh□ năng b□ nhi□m virus. Các nghiên c□u ch□ ra r□ng virus có n□ng đ□ cao h□n nhi□u trong ch□t nôn, máu, và phân so v□i n□□c b□t, m□ hôi, và n□□c m□t. C□n ph□i kh□ trùng các khu v□c công c□ng nh□ nhà v□ sinh đ□ tiêu di□t □ ch□a virus.

Ph□□ng pháp kh□ trùng hi□u qu□ đ□i v□i virus bao g□m kh□ trùng h□i n□□c, kh□ trùng hóa h□c, thiêu đ□t, và các ph□□ng pháp khí.

Ph□□ng pháp đi□u tr□ h□n ch□ cho Ebola

T□i th□i đi□m này, ch□ chăm sóc h□ tr□ có s□n (d□ch truy□n tĩnh m□ch, máu và ti□u c□u truy□n) là đi□u tr□ h□n ch□ cho Ebola , m□c dù các th□ nghi□m v□c-xin c□a con ng□□i s□p t□i có th□ có nhi□u h□a h□n.

Các Vi□n Y t□ qu□c gia s□ b□t đ□u th□ nghi□m v□c-xin c□a con ng□□i trong tháng 9 năm 2014, theo báo cáo m□i đây c□a Ti□n sĩ Anthony Fauci, Giám đ□c Vi□n D□ □ng và b□nh truy□n nhi□m (NIAID). N□ l□c tr□□c đó s□ d□ng m□t v□c-xin c□a con ng□□i trong nh□ng năm 2000 đã không thành công.

V□c-xin hi□n nay, đ□□c phát tri□n b□i Trung tâm nghiên c□u v□c xin NIAID, không ch□a nguyên li□u Ebola virus gây nhi□m. M□t cách ti□p c□n đ□ giúp b□nh nhân b□ nhi□m b□nh liên quan đ□n truy□n d□ch, máu ho□c huy□t t□□ng t□ nh□ng b□nh nhân g□n đây đã ph□c h□i t□ nhi□m virus Ebola. Ph□□ng pháp này d□a trên ti□n đ□ r□ng huy□t t□□ng c□a b□nh nhân ph□c h□i có ch□a

kháng th□ c□u s□ng ng□□i b□nh. Đây là m□t đi□u tr□ th□ nghi□m đang đ□□c s□ d□ng, theo báo cáo g□n đây khi d□ch b□nh này, m□c dù k□t qu□ đi□u tr□ nh□ v□y đã không đ□□c báo cáo chính th□c.

Ngu□n; Robert Glatter, MD,August 04, 2014, http: //www.medscape.com/ viewarticle/ 8293613